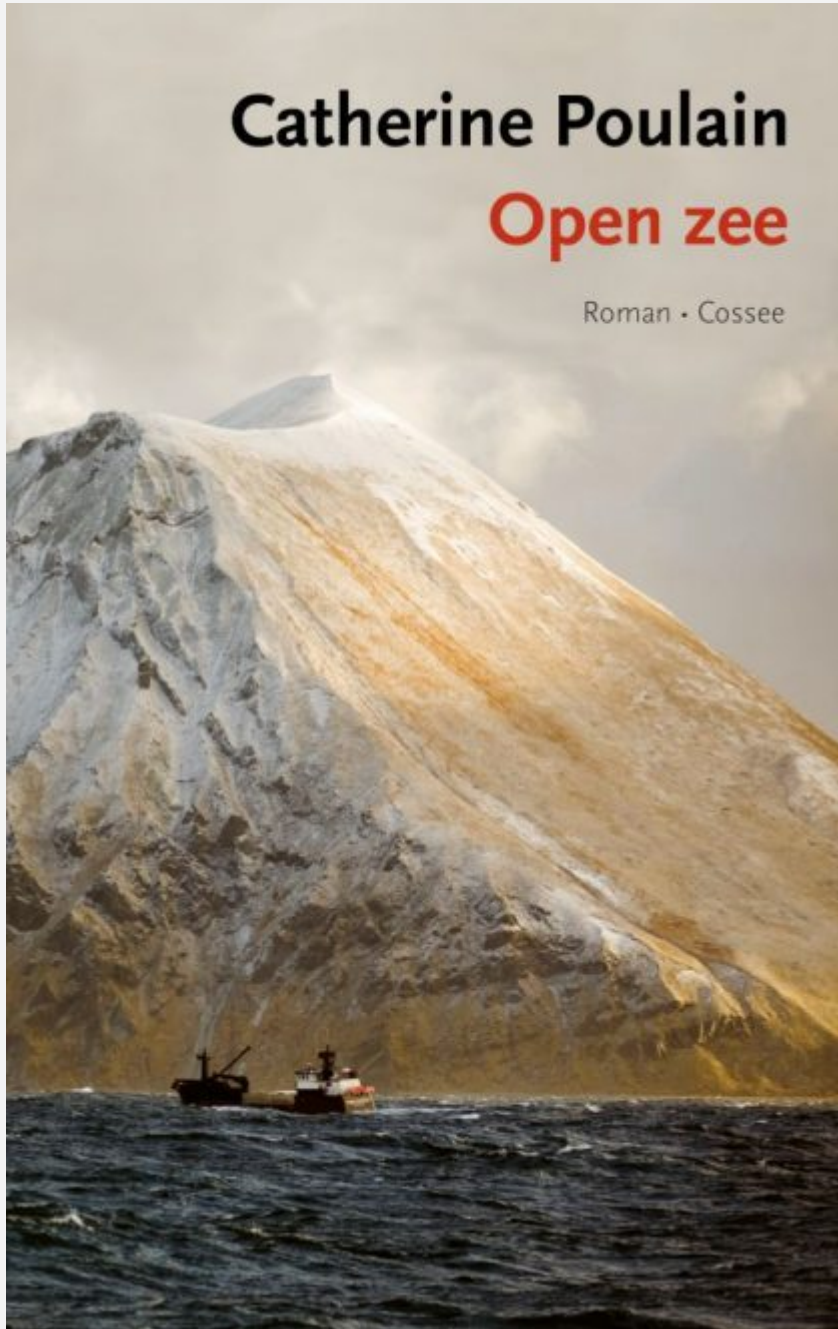

'Open Zee' door Catherine Poulain

Sylvia Plath schreef in een van haar dagboeken:

"Yes, my consuming desire is to mingle with road crews, sailors and soldiers, barroom regulars—to be a part of a scene, anonymous, listening, recording—all this is spoiled by the fact that I am a girl, a female always supposedly in danger of assault and battery. (...) I want to be able to sleep in an open field, to travel west, to walk freely at night..."

Sylvia Plath is niet een van mijn grote literaire voorbeelden, maar toen ik deze quote las herkende ik het gevoel dat ze hiermee kwijt wilde. *Open Zee* van Catherine Poulain lijkt een beetje geschreven te zijn binnen dezelfde gedachtegang: Lili, een jonge dame van twintig jaar, verlaat Frankrijk om in Alaska te gaan vissen. Ze laat alles achter, en heeft bijna niets wanneer ze daar aan komt.

Op een longliner begint ze haar werk, omringd door louter mannen. Vrouwen zijn er wel, sommigen op hun eigen schip zelfs, maar de meesten zijn aan wal en werken in de hotels of in de vele bars en cafés in de buurt. Daarnaast heeft ze nog een droom: naar het einde van de wereld gaan. Dat is in haar hoofd Point Barrow, omdat dit het meest noordelijke punt van de Verenigde Staten is.

Bij het lezen van de beschrijving van het verhaal was ik ontzettend enthousiast. Vaak heb ik even nodig om een boek te

kiezen om te recenseren, maar deze had ik makkelijk uit de stapel getrokken.

Het verhaal, beschreven vanuit de 1e persoon door Lili zelf, vond ik echter minder indrukwekkend dan ik gehoopt had.

De stijl deed me denken aan een soort Hemingway's *The Old Man and The Sea*, in dat Lili, de protagoniste, monomaniacale obsessies lijkt te hebben. Ze wil de hele tijd maar één ding, zonder er diep over na te denken: alleen maar op zee zijn en constant bang zijn dat dat niet kan, of per sé een mast willen verven tot op het punt dat ze zichzelf bijna vergiftigt. Maar die behoeftes worden niet uitgediept.

Over haar verleden kom je niet veel te weten, buiten het feit dat ze liever sterft dan naar Frankrijk terug te gaan.

Binnen het boek mistte ik het gevoel een bepaalde reis te maken ergens naartoe. Lili groeit in het boek tot een degelijke visser, maar haar eigen waarden, haar gedachtes en gevoelens lijken daarnaast geen enkele groei door te maken.

Persoonlijk heb ik altijd een behoefte om te voelen dat een karakter een bepaalde weg bewandelt, mentaal of fysiek. Lili blijft echter op dezelfde locatie, en hoewel ze wel op andere boten vist denkt ze er eigenlijk altijd maar aan één. Buiten het advies van andere vissers staat ze er op om rauwe vis direct uit de zee te eten, hetgeen haar duur komt te staan. Haar keuzes lijken niet te komen uit eigenzinnigheid maar meer uit onbeholpenheid. Dat voelde voor mij als teleurstellend, en daarnaast stiekem ook nog wel een beetje saai. En dat terwijl ik het boek helemaal niet saai geschreven vond!

Het is altijd moeilijk om een boek te lezen met bepaalde verwachtingen die dan helemaal niet uit blijken te komen. Mijn vraag is dan ook: als er op de kaft niet zou staan dat het "*De literaire sensatie uit Frankrijk!*" is, en als ik mezelf niet zo romantisch zou vinden in het concept om alles los te laten en de 'wildernis' in te trekken, zou ik het dan een goed boek hebben gevonden?

Uitgeverij   Cossee, 2017
Pagina's   352
Vertaald   uit het Frans door Prescilla van Zoest (*Le grand Marin*)
ISBN   978 90 5936 736 4

Recensie door Kimberly, april 2018

Augustus (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Augustus is al bijna 30 jaar de maand van de jaarlijkse Deventer boekenmarkt, die plaats zal vinden op zondag 6 augustus. In totaal zijn 878 kramen gevuld met vele duizenden boeken: ruim 6 kilometer gerenommeerde boekhandelaars en antiquariaten uit heel Nederland, met een heel gevarieerd aanbod tweedehands boeken: literatuur, sport, poëzie, kinderboeken, geschiedenis, sport etc. Daarnaast is er een randprogramma met muziek, kunst en speciale tentoonstellingen.

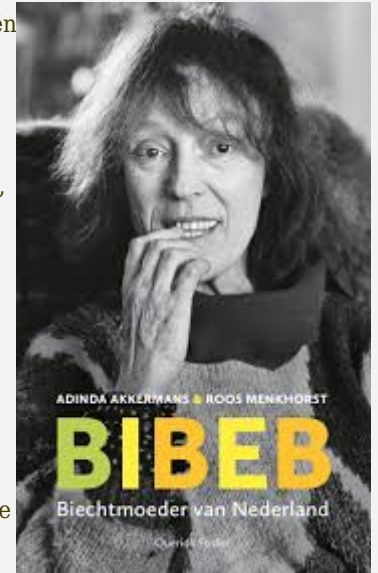
De avond voorafgaand aan de markt vindt poëziefestival **Het tuinfeest** plaats, waar ruim 30 toonaangevende Nederlandse en Vlaamse dichters en ook opvallende debutanten hun gedichten zullen lezen. De dichtkunst staat centraal, maar er is ook een bescheiden muzikaal programma, waarin gezocht wordt naar de verbintenis met taal en poëzie. Deelnemende dichters zijn o.a. Anneke Claus, Ellen Deckwitz, Vicky Francken, Eva Gerlach, Tjitske Jansen, Joke van Leeuwen, Lieke Marsman, Ester Naomi Perquin, Marieke Lucas Rijneveld, Pauline Sparreboom, Saskia Stehouwer, Vrouwkje Tuinman en Kira Wuck. Wende Snijders en Rosanne Philippons komen muziek maken.

Meer info: <http://www.deventerboekenmarkt.nl> en <http://www.hettuinfeest.nl>

De laatste tijd is een opmerkelijk aantal biografieën verschenen. Het lezen van een goede biografie over een bijzondere mens kan heel inspirerend zijn. Waarom heeft die mens gedaan wat zij/hij heeft gedaan en gemaakt wat zij/hij heeft gemaakt, hoe is hij/zij geworden wie die is/was. Het leven van een andere mens kan een voorbeeld zijn of een leerschool,

wat kan ik er van leren? Ik heb ze nog niet gelezen maar hoop dat onderstaande biografieën

- In **Bibeb** gaan Roos Menkhorst en Adinda Akkermans op zoek naar de vrouw die als uitvinder van het portretterende vraaggesprek iedereen het hemd van het lijf vroeg, maar zelf tot haar dood in 2010 een mysterie bleef. De twee journalisten spraken tijdens hun zoektocht met een dertigtal door Bibeb geïnterviewden, onder wie Willeke van Ammelrooy, Jan Cremer, Mensje van Keulen, Ruud Lubbers, prinses Irene en Erica Terpstra, maar ook met vrienden, familie en vroegere collega's van Vrij Nederland. Het resultaat is een ontroerend én ontmaskerend portret.

- In **Clementine. Een leven met Winston Churchill** beschrijft Sonia

Purnell het opmerkelijke levensverhaal van een getalenteerde vrouw, die niet alleen de kunst verstond zich staande te houden naast een complexe echtgenoot, maar die ook nauw betrokken was bij beslissende momenten in de wereldgeschiedenis. "Jij bent mijn rots in de branding."

schreef Winston aan Clementine op 15 maart 1925. Wie was 'Clemmie', die meer invloed had op de Britse politiek dan welke premiersvrouw voor of na haar dan ook? In de geschiedenisboeken wordt ze maar weinig vermeld, terwijl ze een veelbepalende factor is geweest. Sonia Purnell doet met haar mooie biografie aan eerherstel.

Recensie: <https://www.trouw.nl/cultuur/mevrouw-churchill-komt-er-in-de-geschiedenisboeken-meestal-bekaaid-van-af~afd1e7c9/>

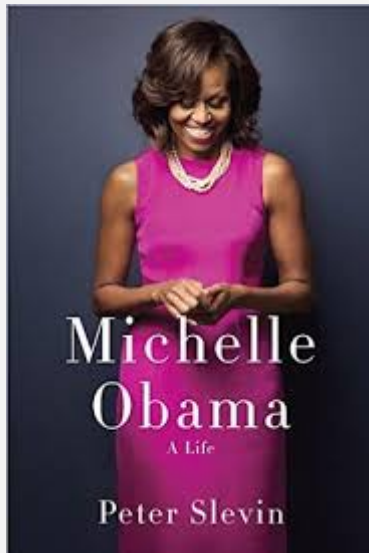
- In mei verscheen **Mien Ruys. De complete biografie** van Leo den Dulk, met als

ondertitel: *Tuinarchitect 1904-1999. Zoeken naar de heldere lijn*. Mien Ruys heeft een belangrijke invloed gehad op de ontwikkeling van de tuinarchitectuur. Als een van de eersten in Nederland - en zeker als eerste vrouw - zag ze het belang van de integratie van haar vak met de architectuur. Ze heeft daarin een actieve rol gespeeld, gemotiveerd door het socialistische en emancipatoire gedachtegoed dat zij zich in de 30-er jaren eigen maakte. Ze formuleerde inzichten over functie en doel van de tuin- en landschapsarchitectuur bij het ontwerpen van privé-tuinen en openbaar groen. Ook op de keuze van plantmateriaal heeft zij als dochter van een kweker uit Dedemsvaart een grote invloed gehad. Ze leerde de tuinbezitter het ruimtelijk effect en de schoonheid van schaduwplanten, bladplanten, planten met decoratieve vruchten en zaaddozen, in een tijd dat kleurige bloemperkjes nog de boventoon voerden. Het standaardwerk *Het vaste plantenboek* is van haar hand.

Kort artikel met foto's en

film: <http://nos.nl/artikel/2178619-mien-ruys-feminist-met-groene-vingers.html>

– Peter Slevin die jarenlang stadsverslaggever van de Washington Post in Chicago was schreef (al in 2015) een biografie over **Michelle Obama**. Deze maand kwam de vertaling uit met een epiloog over de afgelopen twee jaar bij deze Nederlandse editie. Voor een groot deel gaat de biografie over de tijd dat Michelle Obama nog geen First Lady was. Uitgebreid wordt verteld over haar afkomst en jeugd in Chicago, geen gemakkelijke stad voor Afro-Amerikanen. Op Princeton University en Harvard Law School, waar ze studeerde, was het voor haar als zwarte vrouw ook niet alleen maar feest. Ook de dilemma's waar ze later voor stond, terwijl ze in Chicago hard werkte, haar gezin grootbracht en haar man hielp om president te worden, komen aan bod.

– Inez van Dullemen (1925) schreef met **Een schip vol meloenen** een autobiografische roman waarin ze staand in de schoenen van actrice terugblijkt op haar leven. Het reizen door tijd en ruimte heen is een van de centrale motieven in het boek. Wie meer romans (± 30 titels) van haar las, herkent verwijzingen naar vroegere romans,

naar de reisboeken en naar de autobiografische gegevens die ze in interviews over zichzelf prijs gaf. “Waarom terugblikken op mijn artiestenbestaan? Dat bestaan ligt ver verwijderd van de vrouw die ik nu ben. Het lijkt alsof ik een verhaal vertel over iemand anders.

Misschien ben ik ook iemand anders. Dat is het wonderlijke van het leven als actrice: dat je in je bestaan voortdurend verandert van persoon.”

Ook een beetje autobiografisch: op de website van het Literatuurmuseum staat een **Zelfportret met boeken** van schrijfster Andreas Burnier. Het geeft de centrale plaats weer die boeken innamen in het leven van Andreas Burnier/Irma Dessaur en welke boeken. Leuk om te bekijken om welke boeken en schrijvers het gaat.

Zie <http://literatuurmuseum.nl/artikelen/zelfportret-met-boeken>

Onlangs uitgebrachte titels: (deze zomer opvallend veel vertaalde romans van niet Europese schrijfsters)

– In **Revolutionaire zondag** beschrijft Wendy Guerra de veranderingen in Cuba vanuit een vrouwelijk perspectief. Cleo, een dichteres uit Havana, staat er plotseling alleen voor wanneer ze haar ouders verliest door een auto-ongeluk. Ze voelt zich een vreemdeling in haar eigen land, waar de staat het schrijven van gedichten maar verdacht vindt. Ze sluit zich aan bij een groep Cubaanse ballingen in Mexico. Maar ook daar wordt Cleo niet geaccepteerd, en zelfs van spionage verdacht.

– **Umami** van de Mexicaanse Laia Jufresa beschrijft een hofje in Mexico-Stad: drie families verliezen een moeder, een dochter en een echtgenote. Eén verdwijnt, één verdrinkt en één overlijdt. *Umami* richt zich niet op de gebeurtenissen, maar gaat over de daaropvolgende jaren en hoe de bewoners omgaan met hun verdriet. De kracht van Laia Jufresa's vertelkunst is dat ze een dansje maakt met de personages, met een lichtvoetigheid en een teerheid die niets afdoen aan hun pijn. Ze geeft tegelijk een unieke en meeslepende blik op het hedendaagse Mexico.

- In **Warme melk** van de oorspronkelijk Zuid-Afrikaanse Deborah Levy probeert de net afgestudeerde Sofia al jaren te ontdekken wat voor mysterieuze ziekte haar verlamde moeder heeft. Ze is meer met haar bezig dan met haar eigen toekomst. Wanneer ze een peperdure wonderdokter op het spoor komt, reizen moeder en dochter af naar zijn kliniek in een blakerend stadje aan de Zuid-Spaanse kust. Daar lijkt ze voor het eerst los te komen van haar moeder. Deborah Levy vertelt het verhaal als een soort reis door het innerlijke leven van Sofia. Droom en werkelijkheid zijn vaak verweven waardoor *Warme melk* een enigszins surrealistisch karakter krijgt.

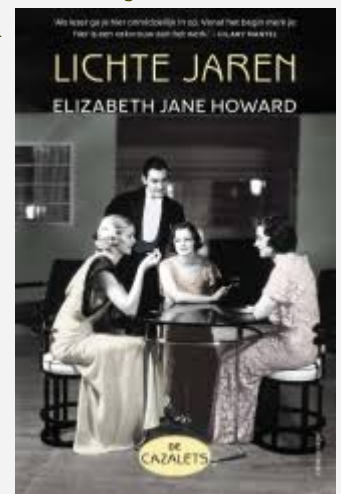

- **Één nacht, Markovitsj** is het debuut van de Israëlische Ayelet Gundar Goshen. Twee mannen steken de Middellandse Zee over om met vrouwen te trouwen die ze niet kennen, om hen zo de vlucht uit het nationaal-socialistische Europa mogelijk te maken. De flamboyante Zeëv Feinberg beschouwt dit

inderdaad als een nephuwelijk: hij verlangt naar zijn meisje thuis, die zo lekker naar sinaasappels ruikt. Uitgerekend de onopvallende Jacob Markovitsj treft de beeldschone Bella. Eenmaal terug in Palestina weigert hij Bella de van tevoren afgesproken scheiding en zijn schijnhuwelijk wordt een levenslange obsessie; voor beiden. Uit een recensie: "Wat duidelijk wordt is Gundar-Goshens talent als verhalenverteller; ze is in staat zowel kleine, huiselijke details uit het leven van mannen en vrouwen als de grote beweging van de geschiedenis bij elkaar te brengen"

- **Lichte Jaren** van Elizabeth Jane Howard is het 1e deel van de vierdelige *Cazalet-kronieken* over de nadagen van het victoriaanse Engeland en de eerste onzekere jaren na het einde van de oorlog (periode 1937-1947). *Lichte jaren* begint eind jaren dertig, de laatste gouden jaren voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. In de zomermaanden komen drie generaties van de familie Cazalet bij elkaar op hun familielandgoed vlak buiten Londen. Ze vullen hun dagen met kinderspelletjes in het bos, picknicken op het strand, gin-tonics in de tuin, feestmalen in de eetkamer. Het is een zonovergoten, onbekommerde tijd - maar onder de idyllische oppervlakte broeien er affaires en gefnuikte ambities. De vreselijke gevolgen van de Eerste Wereldoorlog zitten nog vers in het geheugen en de dreiging van de Tweede Wereldoorlog is op de achtergrond steeds meer aanwezig.

- **Lichte Jaren** van Elizabeth Jane Howard is het 1e deel van de vierdelige *Cazalet-*

- Op 20-jarige leeftijd verruilde Catherine Poulain Frankrijk voor een leven in Alaska. Ze woonde er jarenlang tussen de bootlui op de scheepswerven. Tegenwoordig is ze schapenhoedster en woont ze in een herderstent in het zuiden van Frankrijk. Over haar tijd als visser op de Beringzee in Alaska schreef ze de roman **Open zee**. Het boek werd een groot succes. Het verhaal over de kleine Françoise Lili die op de vlucht voor messentrekkers Frankrijk definitief achter zich laat om te gaan vissen in Alaska is een bijzonder goed geschreven, spannend verhaal. Vissen op de oceaan is een wens die Lili al tijden koestert. Als zij op het eiland Kodiak arriveert, heeft ze alleen een kleine legertas bij zich. Niemand is er normaal en bijna iedereen is aan de alcohol. Hoe gaat ze zich staande houden als enige vrouw tussen mannen?

- **Verbannen** is een verzameling korte verhalen van Çiler Iha die tezamen een roman vormen over mensen die vervreemd zijn van hun vaderland, van hun families en de gemeenschap waartoe ze behoorden. De lezer krijgt korte, indringende inkijkjes in de leefwerelden van fictionele en werkelijke personages die nergens meer thuis horen. Als vrouwelijke auteur in hedendaags Turkije is Çiler İlhan niet bang te schrijven over controversiële thema's als eerwraak, de Koerden of de Amerikaanse bezetting van Irak. Ze legt daarbij haar sympathie en begrip bij degenen over wie we normaal gesproken alleen lezen in

nieuwsberichten en kille statistieken.

- Annel de Noré levert met haar verhalenbundel **Vers vlees oud bloed** het bewijs van een groeiend literair meesterschap. Haar vertelkunst staat met de ene voet in de Latijns-Amerikaanse, met de andere voet in de Europese traditie. Uiterst precies etst zij de lotgevallen van haar verhaalfiguren in het hoofd van de lezer. De verhalen in *Vers vlees oud bloed* roepen vragen op. Kan iemand terugkeren naar wat voorbij is? Is ware liefde mogelijk? Waar blijft de vrijheid van het individu in een complexe samenleving? Wat is vriendschap? De lezer mag zelf het antwoord vinden. (van website uitgeverij In de Knipscheer)

- **Het ministerie van Opperst Geluk** van de Indiase schrijfster en politiek activiste Arundhati Roy neemt ons mee op een indringende reis door het Indiase subcontinent - van de nauwe straatjes in het oude Delhi en de blinkende winkelpromenades van deze snelgroeiende nieuwe wereldstad naar de besneeuwde bergen en de valleien van Kasjmir, waar oorlog vrede is en vrede oorlog, en waar zo nu en dan de 'normaaltoestand' wordt afgekondigd. Het is een liefdesgeschiedenis en een maatschappelijke aanklacht ineen. De hoofdpersonen zijn allemaal beschadigd door de wereld waarin ze leven, maar hervinden hun kracht door de liefde die ze tegenkomen op hun pad, en door hoop te blijven houden. Ondanks hun kwetsbaarheid verliezen ze niet de moed.

In de laatste Trouw boekenbijlage voor de zomer stond een leuk artikel over 'interessante vormexperimenten in zes romandebuten'. Genoemd worden:

- **Laat het stil zijn** van Femke Brochus: Ruth wordt met haar zusje Carmel dagenlang in een overvolle schouwburg vastgehouden. Na dagen van angst wordt hun tocht vervolgd. De bestemming: een rauw isolement met slopende rituelen. Te midden van alle ellende zoekt Ruth een uitweg. Alles voor Carmel.

- In **En toen aten we zeehond** van Nicoline Timmer staat een zoektocht naar een tekst van Wittgenstein centraal. Een traditionele roman wordt het geen moment, wel een reisverslag vol ontmoetingen met medereizigers, opgebouwd uit diverse fragmenten.

-In **Probeer om te keren** van Marijn Sikken heeft de 18-jarige Eline al haar klasgenoten zien uitvliegen: werken, studeren, tussenjaren nemen, reizen. Maar zij is gebleven en heeft een baantje in de plaatselijke Books and More Store, waar ze af en toe een oogje in het zeil houdt op Amy, de enige leeftijdgenoot die nog in de buurt is. Ook Amy is nooit uitgevlogen: ze is laagbegaafd, en sinds een noodlottige avond twee jaar geleden is ze alleen maar achteruitgegaan. Haar moeder heeft er gemengde gevoelens over.

- In **Karkas** van Femke Schavemaker krijgt Nora van Middelaar de diagnose 'manisch-depressief. Het eerste wat ze doet is een roze hortensia kopen en het tweede de folders over de stoornis in de prullenbak werpen. Het patiënt zijn gaat haar niet goed af. Tot ze besluit te stoppen met de medicijnen en zelf de verantwoordelijkheid neemt over haar stemming. Ze verzint een woud aan regels en daaraan gekoppelde sancties om zichzelf in het gareel te houden.

Meer info: <https://www.trouw.nl/cultuur/deze-debutanten-zijn-allerm minst-saaie-navelstaarders~a189c1da/>

- Dit voorjaar is in de VS de serie **The Handmaid's Tale** uitgebracht, een sciencefictionachtige dramaserie naar het gelijknamige boek van de Canadese schrijfster Margaret Atwood. *The Handmaid's Tale (Het leven van de dienstmaagd)* beschrijft het leven in de Republiek Gilead, tot voor kort de Verenigde Staten van Amerika. Onder het bewind van religieuze fundamentalisten is de Republiek geobsedeerd met voortplanting. Door grootschalige milieuvervuiling zijn de meeste vrouwen onvruchtbaar. Vrouwen die dat nog wel zijn, worden de seksslavinnen van de heersers. Ze moeten baby's produceren voor hun meesters. Wie een kind ter wereld brengt, moet het afstaan aan de echtgenote van haar meester. De vrouwen zijn handmaids. De serie en het boek volgen Offred (voorheen June), die haar man en dochter verloor en nu probeert te vechten voor haar rechten en het terug vinden van haar dochter. De Nederlandse titel, *Het leven van de dienstmaagd*, staat in de bibliotheek.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten:

- Op 5 augustus houdt kunsthistorica Desirée Krikke in haar functie als gastconservator van het Catharijneconvent een lezing n.a.v. de Maria-tentoonstelling die zij inrichtte, **Van oermoeder en godin tot Maria**. In de voorchristelijke tijd is de vrouw en moeder heel belangrijk. Ook godinnen genieten een grote verering. Wanneer het christendom zich verspreidt worden de heidense goden en godinnen stap voor stap vervangen door heiligen. Maria is een van die heiligen, uiterlijke kenmerken van haar voorgangsters worden haar toegedicht. Tijdens de lezing zullen parallellen in beeld en functie toegelicht worden.

De tentoonstelling over Maria is nog te zien t/m 20 augustus.

Meer info: <https://www.catharijneconvent.nl/bezoek-ons/lezingen-en-activiteiten/van-oermoeder-en-godin-naar-maria/>

- T/m 29 oktober is in Stedelijk Museum Alkmaar een tentoonstelling te zien over de Nederlandse dichteres Maria Tesselschade Roemers Visscher (1594-1649), **Dichter bij Maria Tesselschade**. Geboren in een welgesteld Amsterdams gezin groeit ze met haar zus Anna op in een veelzijdig artistiek en intellectueel milieu. In hun ouderlijk huis komen schrijvers en dichters als Hooft, Vondel, Bredero en Huygens samen om ideeën uit te wisselen over taal en literatuur. Naast het schrijven van sonnetten houdt zij zich bezig met zingen, muziek maken, schilderen, glasgraveren en meer. Na haar huwelijk verhuist ze naar Alkmaar, waar ze jong weduwe wordt en een dochter verliest. Ondanks vele aanbidders en aanvragen blijft ze de rest van haar leven alleen en haar eigen keuzes maken. Slechts 32 van haar gedichten zijn bewaard gebleven, ze zijn te vinden op http://www.dbnl.org/tekst/viss002gedi01_01/index.php. Ook op <https://www.literatuurgeschiedenis.nl/goudeneeuw/literatuurgeschiedenis/lgge010.html> informatie over haar dichtkunst. In de 19e eeuw gebruikte de eerste vrouwenbeweging van Nederland *Tesselschade Arbeid Adelt* haar zelfstandige en deugdzaam eigenschappen als voorbeeld. Zij richtten zich op het economisch onafhankelijk maken van vrouwen, door middel van een opleidingsfonds en het verkopen van handwerkjes.

Meer info over de

tentoonstelling. <https://stedelijkmuseumalkmaar.nl/nu-te-zien/tijdelijke-tentoonstellingen/maria-tesselschade>

- T/m 24 september is in museum Boijmans van Beuningen een grote solotentoonstelling van de Zweedse kunstenares Gunnel Wåhlstrand met zowel vroege als recente werken. Voor haar schilderijen gebruikt ze verschillende soorten zwarte inkt en verschillende soorten papier op indrukwekkend groot formaat. Elk werk duurt maanden om te maken. De inktwassen worden in opeenvolgende lagen aangebracht, het beeld bouwt zich zo langzaam op, zoals een foto in een ontwikkelbad. Haar vroegere schilderijen focussen op haar vader (die ze nooit gekend heeft) en zijn familie, n.a.v. een doos familiefoto's. In later werk verwijderd ze alle figuren, waardoor er lege maar beladen landschappen achterblijven.

Meer info: <http://www.boijmans.nl/nl/7/kalender/calendaritem/2165/gunnel-whlstrand#Ekh3z0DA8KcW0Jpv.97>

- Nog t/m 1 oktober is in museum Rotterdam de tentoonstelling **Vrouwen van Rotterdam** te zien. De Rotterdamse wederopbouw wordt vaak gepresenteerd als een heldhaftige periode van plannen, mannen, gebouwen en bouwers. Maar wat is de rol van de vrouw geweest in de wederopbouwperiode? Bij de viering van 75 jaar Wederopbouw vorig jaar leken de meisjes en vrouwen van toen vaak onzichtbaar. Hun verhalen onderbelicht en onbekend. Terwijl juist in deze periode de positie van de vrouw in de maatschappij sterk veranderde. Om hen zichtbaar te maken komen diverse vrouwen aan het woord en in beeld, van ondernemers en huisvrouwen tot stewardessen en politici, met kleding, foto's en allerlei voorwerpen. De tentoonstelling sluit af met 7 filmportretten van vrouwen die hun stempel drukken op het hedendaagse Rotterdam, waaronder tassenontwerpster Susan Bijl, Aruna Vermeulen van het HipHopHuis en schrijfster Elfie Tromp. Een ode aan de vrouwen van toen, voor de vrouwen van nu.

Meer info: <https://museumrotterdam.nl/tentoonstellingen/vrouwen-van-rotterdam> en

<http://www.ad.nl/rotterdam/tentoonstelling-brengt-ode-aan-rotterdamse-vrouwen~a1634924/>

- Nog t/m 6 augustus is in het Stedelijk in Amsterdam een ode te zien aan de Nederlandse fotografe **Rineke Dijkstra**, wereldwijd een van de belangrijkste fotografen. Het Stedelijk heeft in de loop van de tijd een omvangrijke collectie van haar werk opgebouwd en laat nu een momentopname van haar foto- en videowerk van 1994 tot nu zien. Rineke Dijkstra's foto's zijn vaak indrukwekkend, frontale portretten van opgroeiende jongeren en jongvolwassenen, mensen in ontwikkeling. Ze legt hun kwetsbaarheid en kracht vast en geeft zowel de sociale achtergrond als het zelfbeeld van de geprotretteerden weer.

Meer info: <http://www.stedelijk.nl/tentoonstellingen/rineke-dijkstra-ode>

Bibliotheek-nieuws

- In september gaat de **leesgroep** aan een nieuw seizoen beginnen. We lezen en bespreken op 8 vrijdagmiddagen romans of verhalen van Nederlandse en buitenlandse schrijfsters, dit jaar een mix van recente en oude(re) titels, o.a. *De drie dochters van Eva* van Elif Shafak, *Een wereld van mooie plaatjes* van Simone de Beauvoir, *Over schoonheid* van Zadie Smith en *Het vogelhuis* van Eva Meijer. Als je zin hebt om mee te komen doen, laat het weten (info@vrouwenbibliotheek.nl). Er is plaats voor een paar nieuwe belangstellenden.

Meer info en data: <https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/07/30/leesgroep-nieuwe-seizoen/>

- In september gaat ook de **poëziegroep** aan een nieuw seizoen gaat beginnen. Na een paar jaar alleen Nederlandse (of

Vlaamse en Zuid-Afrikaanse) dichtersessen te hebben gelezen zal dat nu uitgebreid worden naar internationale dichtersessen, maar wel in Nederlandse vertaling. Meer info: <https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/05/28/poeziegroep-2017-2018/>
De huidige groep heeft zich al weer aangevuld tot 10 personen. Als er genoeg belangstelling is, zou er een 2e groep kunnen beginnen, die bijv overdag gaat samenkomen.

- Er zijn een aantal nieuwe recensenten bijgekomen de afgelopen 2 maanden, welkom Mary, Rowen, en Maud, die zich speciaal met poëzie gaat bezig houden

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Clementine Een leven met Winston Churchill van Sonia Purnell *Niets is onmogelijk* van Elizabeth Strout, *Nachtschrijver* van Jannie Regnerus, *Babylon* van Yasmine Reza, *Fuzzie* van Hanna Bervoets, *Revolutionaire zondag* van Wendy Guerra, *Paaz* van Myrthe van der Meer, *Champagne* van Amélie Nothomb, *Kater* van Froukje van der Ploeg, *As, vuur* van Hester Knibbe, *Nachtroer* van Charlotte Van den Broeck

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/07/03/ontregeld-door-charlotte-wood/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/07/10/pijn-door-zeruya-shalev/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/07/13/al-dat-andere-door-marta-rojals/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/07/19/femme-fatale-door-pat-shipman/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/07/27/een-klein-leven-door-hanya-yanagihara/>

De leenbijdrage voor 2017 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2017'. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd.

Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 31 juli 2017

Juni (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Juni is de maand van minstens twee jaarlijks terugkerende heel verschillende literaire evenementen: **Poetry International Festival** en de **Spannende Boekenweken** (zie verderop).

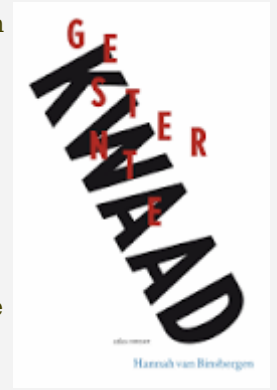
Dit jaar haalt **Poetry International** voor de 48e keer de beste dichters uit alle windstreken naar Rotterdam. De stichting Poetry International is een literaire organisatie die zich ten doel stelt aandacht te vragen voor goede poëzie uit binnen- en buitenland en om de internationale uitwisseling tussen dichters, poëzievertalers, -kenners en -liefhebbers te stimuleren. Naast poëzievoordrachten in uiteenlopende talen biedt het festival films, muziek, interviews, lezingen, themabijeenkomsten en masterclasses. "Het is een feest van de poëzie: verlangen, kritiek, avontuur en troost, met de kunst van het woord als brandstof." Wat opvalt is dat niet een overmaat aan dichters te gast zal zijn, maar het zijn wel mensen met heel verschillende, vaak bijzondere achtergronden. De vrouwelijke dichters zal ik er uitlichten met behulp van teksten uit de VPRO-gids:

- De geëngageerde Nederlandse filosofe *Hannah van Binsbergen* (1993) geeft in haar gedichten een persoonlijk onderzoek weer naar wat er zich in en om haar afspeelt. Met haar debuut *Kwaad Gesternte* won ze 2 prijzen.

- De in Engeland opgegroeide Canadese *Marianne Morris* (1981) speelt met verwachtingspatronen. Haar zinnen nemen vaak verrassende wendingen, haar taal is afwisselend complex en abstract, of eenvoudig en herkenbaar. Persoonlijke onderwerpen (liefde, relaties, gezondheid) wisselt ze af of verwerkt ze in maatschappijkritische prozagedichten.

- De poëzie van *Mae Yway* (Myanmar 1991) is als een afspiegeling van haar leven, waar ze als jonge vrouw op reflecteert. Scherpe observaties en uitspraken zijn hecht weergegeven en met een laconieke toon, De opeenvolging van zinnen lijkt soms impulsief, maar het is een keuze die voortkomt uit haar besef van de werking van taal, met haar nevenschikkingen. Ze draagt de lezer op om haar of zijn eigen interpretatie te kiezen.

- De Slowaakse *Mária Ferenčuhová* (19975) is docente en filmcritica (documentaires). Haar grote interesse is het filmisch vastleggen van de werkelijkheid, ook in haar poëzie. In haar recente bundel *imunita* gebruikt zij medische taal en promoveert deze tot poëzie. Uit de beschrijvingen van symptomen en individuele ervaringen met ziekte ontstaat een portret van individuen, de maatschappij als geheel en het menselijk lot.

- De Portugese *Margarida Vale de Gato* (1973) is behalve dichteres ook vertaalster (Engels en Frans). Haar poëzie kent uiteenlopende vormen en maakt gebruik van verschillende poëtische middelen. Karakteristiek is het minimale gebruik van interpunctie en de grote variatie in ritme en klank. Haar gedichten bevatten veel citaten en lijken eenvoudig, maar er schuilen meerdere betekenislagen onder. De gedichten in haar recente bundel *Lançamento* dragen alle als titel een voornaam.

- De poëzie van de Française *Anne Kawala* (1980), die aan de kunstacademie studeerde, kent vele vormen. Ze gebruikt iconografische en typografische elementen. Hierdoor is

haar poëzie niet alleen tekstueel, maar ook visueel. Haar teksten zijn niet altijd lineair te lezen en bezitten bovendien veel herhalingen en diverse, soms raadselachtige verwijzingen. Zo krijgen ze op associatieve wijze hun meerstemmige betekenis. Haar debuut in 2008: *F.aire L.a F.euille* (f.l.f)

- In de poëzie van de Filipijnse *Mookie Katibak-Lacuesta* (1980) willen de zinnen elkaar zowel versterken als ter discussie stellen op eenzelfde manier als de personages in haar werk hun aanwezigheid ten opzichte van een ander verhullen en onthullen. Haar taal volgt de onzekerheden van de menselijke verhoudingen, maar doet dat met zinnen die resoluut, krachtig en uitgesproken zijn. Dit was al zichtbaar in haar debuut *The Proxy Eros* en krijgt verdieping in haar tweede bundel *Burning Houses*.

Meer info en programma: <http://www.poetry.nl>

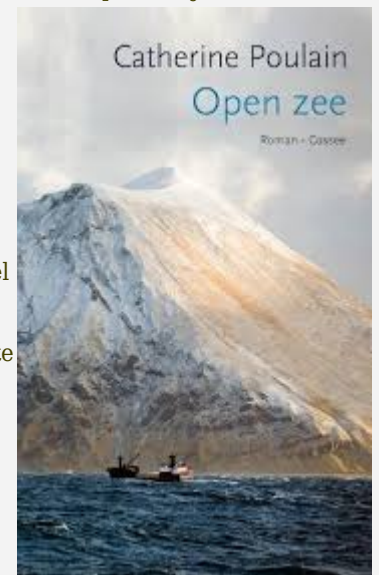

Onlangs uitgebrachte titels:

- In **Chamlang. De eerste Nederlandse vrouwenexpeditie** beschrijft Myra de Rooy een inspirerend In Chamlang. De eerste Nederlandse vrouwenexpeditie en spannend reis- en klimavontuur van zes Nederlandse vrouwen, die zonder hulp van andere klimmers of lokale Sherpa-gidsen de Chamlang beklimmen, een ruim 7.000 meter hoge bergtop in de Himalaya. De vrouwenexpeditie van 1988 was een unicum en niet zonder gevaar - onstuimig weer, lawines, gletsjerspleten, steenslag en staalhard ijs. Door de beklimming van de Chamlang te verweven met de kennis en inzichten van nu krijgt het verhaal diepgang en actualiteit. Behalve om een fysieke prestatie gaat het om de interactie binnen het klimteam. Wat doet het nemen van extreme risico's en het afhankelijk zijn van elkaar met je? Is een expeditie met alleen vrouwen écht anders dan een gemengd of mannenteam? Is er onderlinge empathie en saamhorigheid of blijven de deelnemers eenlingen met slechts één doel: de top.

- In **Open zee** doet Catherine Poulain in mooie precieze taal verslag van een jonge vrouw die vanuit Frankrijk in Alaska gaat wonen. Het is een rauwe, oorspronkelijke en onbekende wereld, bevolkt door eenzame zielen, die permanent geconfronteerd worden met de elementen. De Franse schrijfster laat de lezer geboeid en gefascineerd achter, kijkend naar een wereld en een schepping, die naar andere wetten blijkt te luisteren dan die van ons. Een wereld waar ze zelf ook heeft gewoond. Het boek meerdere malen bekroond.

- Gebaseerd op het klassieke sprookjesverhaal van Charles Perrault, **Riket met de Kuif**, schreef de Française Amélie Nothomb een modern literair sprookje met dezelfde titel over een genie die oerlelijk is en een adembenemend mooi, maar weinig intelligent meisje. Ze worden geheel tegen de verwachting in stapelverliefd op elkaar. Het klinkt op het eerste gezicht misschien niet erg veelbelovend maar Amélie Nothomb schijnt er een 'waar genot' van gemaakt te hebben.

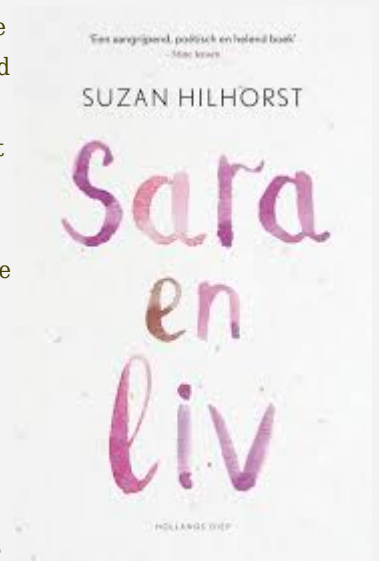
- De Amerikaanse Elif Batuman debuteerde in 2010 met een sprankelende liefdesverklaring aan de Russische literatuur: *De bezetenen*. Nu komt ze met **De idioot**, waarin ze via haar alter ego Selin een portret maakt van de kunstenaars als jonge vrouw, een vrouw die zich realiseert dat ze gedoemd is om schrijfster te worden.

- Met *Het meisje in de trein* schreef Paula Hawkins een uitzonderlijk goed thrillerdebuut, dat ruimschoots werd beloond. **In het water** is de opvolger en gaat over een alleenstaande moeder die dood in een rivier wordt gevonden op dezelfde plaats waar een tienermeisje eerder die zomer in het water sprong om een eind aan haar leven te maken. Ze blijken niet de enigen te zijn.

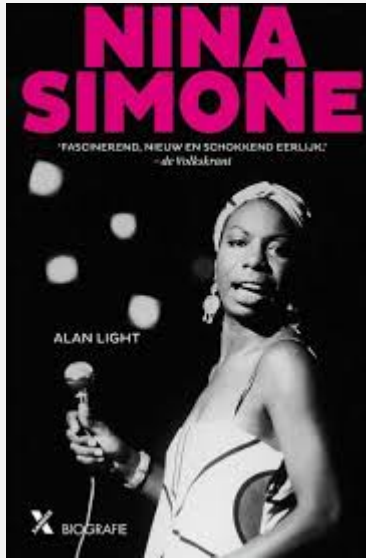
- **Sara en Liv** van Suzan Hilhorst is een indringende portret van de korte levens van twee zusjes en de impact die hun dood heeft gehad op hun gezin. Het is geschreven in een prachtige, verstilde stijl en vanuit het bijzondere wisselende perspectief van moeder én kind vertelt de Nederlandse schrijfster in dit debuut haar autobiografische verhaal.

- In **De gevaarlijkste plek ter wereld** van Lindsey Lee Johnson raakt een lerares gefascineerd door de verborgen levens van haar bevoorrechte leerlingen (uit een schatrijke wijk ten noorden van San Francisco), die getekend blijken door een drama dat zich drie jaar eerder afspeelde en resulteerde in de zelfmoord van een klasgenoot, waarbij niemand onschuldig was.

- **De lessen** van de Italiaanse Michela Murgia gaat over een actrice, Eleonora, die lerares in levenskunst is. Ze leert jonge mensen hoe ze zich moeten kleden, hoe ze een gesprek voeren, hoe ze naar kunst moeten kijken, hoe ze muziek, elegantie, goed eten moeten waarderen. En ze laat ze zien dat het loont buiten de gebaande paden te denken en verder te kijken dan alleen naar de oppervlakte. Het contact met haar leerlingen wordt nooit al te persoonlijk, totdat ze de 18-

jarige Chirù als leerling aanneemt. Dan ontdekt Eleonora opnieuw de inhoud van haar eigen lessen met alle gevolgen van dien.

- In *Nina Simone* neemt Alan Light de lezer mee op een geloofwaardige tocht langs de verdrietige en verbijsterende wirwar van Nina Simone's leven. Ondanks haar grote talent werd de briljante en tegenstrijdige zangeres gedwarsboomd door haar eigen instabiliteit. In de turbulente tijden van de jaren zestig, had Simone moeite om haar artistieke identiteit en ambitie te verzoenen met haar toewijding aan de burgerrechtenstrijd. Alan Light schijnt nieuw licht op haar leven in deze definitieve biografie.

- In een geheel nieuwe Nederlandse vertaling is de Engelse klassieker *Capture the castle* (1949) van Dodi Smith uitgekomen: ***De dagboeken van Cassandra Mortmain***. Cassandra is 17 jaar en verdrijft de tijd met het opschrijven van haar dagelijkse belevenissen en observaties. Ze woont met haar excentrieke familie in de ruïne van een middeleeuws kasteel. Haar vader schreef ooit een bestseller, maar slijt zijn dagen met detectives lezen in zijn studeerkamer. De familie moet rond zien te komen van niets. Het toch al niet saai leven wordt overhoop gegoooid door een rijke Amerikaanse buurman. De Engelse versie hebben we in de bibliotheek staan.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten:

- Op 10 juni wordt in de Tolhuistuin in Amsterdam een avond gehouden over de Amerikaanse schrijfster Toni Morrison, ***Tori XL, ode aan Tony Morrison***. Ze legt via woorden het Afro-Amerikaanse leven en de cultuur vast. In 1993 won ze, als emeritus professor van de Princeton University, de Nobelprijs in de Literatuur. Haar verhalen gaan in op de schaduwzijde van een mensenleven maar laten ook ruimte voor integriteit en verlossing. De ode aan Toni Morrison zal worden gebracht samen met bewonderaars uit de literatuur, muziek, poëzie en dans.

Meer info: <http://www.slaa.nl/events/tori-xl-ode-aan-toni-morrison/>

- Van 9 t/m 23 juni zijn de ***Spannende Boekenweken***, net als de 'gewone' boekenweek georganiseerd

door de stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek. Het thema dit jaar is '*De thriller als vakantieboek*'. Het

blijkt dat mensen in de vakantie niet alleen meer lezen, maar ook dat spannende boeken favoriet zijn. Gemiddeld nemen mensen zo'n zes boeken mee op reis en in de aanloop naar de zomervakantie zorgen spannende boeken voor 37% van de totale omzet van fictie verkoop. O.a. de Amerikaanse Karin Slaughter zal met haar

nieuwe boek *Goede dochter* bij verschillende boekhandels en bibliotheken langs komen

Meer info: <http://www.spannendeboekenweken.nl>

- Het Jane Austen-jaar, 200 jaar na haar overlijden, is nog steeds aan de gang. Op 3 en 4 juni speelt amateurtoneelgezelschap Oude Liefde in theater De Trap in Amsterdam ***Pride and Prejudice***. Er is een Nederlandse toneelbewerking gemaakt van dit gelijknamige boek van Jane Austen. Voor zover bekend wordt *Pride and Prejudice* voor het eerst in het Nederlands op toneel uitgevoerd.

Meer info: <http://www.toneelgroepoudeliefde.nl>

Bibliotheek-nieuws

Een bericht van de ***poëziegroep*** die in september aan een nieuw seizoen gaat beginnen. Na een paar jaar alleen Nederlandse (of Vlaamse en Zuid-Afrikaanse) dichters te hebben gelezen zal dat nu uitgebreid worden naar internationale dichters, maar wel in Nederlandse vertaling. Als je zin hebt om deel te nemen, er zijn nog een paar plaatsen vrij.

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/05/28/poeziegroep-2017-2018/>

In memoriam "The book is read, the long day closes." (Arthur Sullivan)

Op 3 mei jl, ruim een week voor haar 60e verjaardag, is Ingrid de Bruijn overleden. Zij was oud-bibliothecalesse in Nieuwegein en heeft ons de afgelopen twee jaar geholpen bij het catalogiseren van de collectie, waardoor alle titels met omschrijvingen nu via de catalogus op onze website te vinden zijn. Ingrid, we danken je hartelijk voor je werk en je trouwe inzet. Ingrid's man en kinderen wensen we veel sterkte bij het verder gaan zonder haar.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Ontregeld van Charlotte Wood, *Het Purperen land* van Edna Ferber, *Hier zijn is heerlijk. Het leven van Paula Modersohn-Becker* van Marie Darrieussecq, *Femme fatale. Liefde, leugens en het geheime leven van Mata Hari* van Pat Shipman,

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/05/06/kleine-helden-door-almudena-grandes/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/05/12/de-herontdekking-van-het-lichaam-door-bregje-hofstede/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/05/16/de-stalkster-door-mirjam-rotenstreich/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/05/28/een-onberispelijke-man-door-jane-gardam/>

De leenbijdrage voor 2017 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2017'. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd.

Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 29 mei 2017